

УДК: 324:329(100-87)

© Sergiu Cornea* (Galați, România)

**ALEGERILE PARLAMENTARE DIN 17 IULIE 1932:
MESAJELE PROMOVATE DE CONCURENȚII ELECTORALI ÎN JUDEȚUL ISMAIL**

Rezumat. Scopul lucrării este de a studia particularitățile competiției electorale din județul Ismail în alegerile parlamentare din iulie 1932 prin intermediul analizei conținuturilor mesajelor electorale ale actorilor politici implicați la nivel județean. Au fost studiate modalitățile prin care concurenții electorali și-au alcătuit mesajele electorale potrivit cu realitățile existente în județul Ismail.

Cea mai mare provocare pentru concurenții electorali era dată de faptul că în județul Ismail locuiau reprezentanți ai câtorva etnii și, evident, trebuiau să ia în calcul acest fapt. În consecință, mesajele lor s-au pliat pe realitățile și particularitățile județului Ismail, printre care menționez componente etnică a electoratului și problemele existențiale specifice regiunii.

Partidele politice au depus puține eforturi pentru educația populației în spiritul valorilor democrației liberale, iar sărăcia și lipsa educației generale și politice au favorizat fenomenul corupției electorale.

Cuvinte cheie: județul Ismail, alegeri parlamentare, mesaje electorale.

Sergiu Cornea (Galați, Romania)

**PARLIAMENTARY ELECTIONS OF JULY 17, 1932:
MESSAGES PROMOTED BY ELECTORAL CONTESTANTS IN THE ISMAIL COUNTY**

The aim of the paper is to study the contents of the electoral messages of the political forces involved in the parliamentary elections of July 1932 at the level of Ismail County. The ways in which the electoral competitors adapted the contents of their electoral messages to the existing realities in Ismail County have been studied. The biggest challenge for the electoral competitors was the fact that Ismail County was home to representatives of several ethnic groups and, of course, they had to take this into account.

The main sources of documentation were the materials contained in the file «Manifestos and proclamations distributed by political parties in Romania during the parliamentary elections of July 17–20, 1932», preserved in the «County Police Directorate of Ismail fund» at the Ismail Municipal Archive, Ukraine. To study the stated problem, I used the method of thematic analysis of the data contained in the mentioned file, but also from other sources, such as works dedicated to the respective phenomenon or from periodical publications from that period.

Considering the realities of the interwar Romania, the parliamentary elections of 1932 were relatively free. Proof of this is the fact that the National Peasant Party, the organizer of the election, achieved a narrow victory, with only 40.3%.

The electoral contestants' messages aligned with the realities and particularities of Ismail County, among which I mention the ethnic composition of the electorate and the existential problems specific to the region.

Electoral legislation offered smaller parties limited chances of winning the elections, thus reserving for them, with certain exceptions, the role of advocating for their proposed objectives from the position of a party permanently in opposition.

Political parties made few efforts to educate the population in the spirit of liberal democratic values. Poverty and the lack of general and political education favoured the phenomenon of the electoral corruption.

Keywords: Ismail County, parliamentary elections, electoral messages.

* д.і.н., доцент Галацького університету «Нижній Дунай», д.політ.н., доцент Кагулського державного університету «Богдан Петрічейку Хашдеу».

Doctor of History, Associate Professor, «Lower Danube» University of Galati, Doctor of Political Science, Associate Professor, Cahul State University «Bogdan Petriceicu Hasdeu».

orcid.org/0000-0002-0888-59

e-mail: s_cornea@yahoo.com

Серджиу Корня (Галац, Румунія)

**ПАРЛАМЕНТСЬКІ ВИБОРИ 17 ЛИПНЯ 1932 РОКУ:
ПОВІДОМЛЕННЯ, ЯКІ ПРОСУВАЛИ ВИБОРЧІ КОНКУРЕНТИ В ІЗМАЇЛЬСЬКОМУ ОКРУЗІ**

Анотація. Метою статті є вивчення особливостей виборчої боротьби в Ізмаїльському повіті на парламентських виборах у липні 1932 року, шляхом аналізу змісту виборчих меседжів політичних діячів, задіяних на рівні повіту. Було досліджено, як виборчі конкуренти складали свої виборчі меседжі відповідно до реалій, що існували в Ізмаїльському повіті.

Найбільшим викликом для виборчих конкурентів був той факт, що в Ізмаїльському повіті проживали представники кількох етнічних груп, і, очевидно, вони мали його враховувати. Отже, їхні меседжі були адаптовані до реалій та особливостей Ізмаїльського повіту, серед яких етнічний склад електорату та екзистенційні проблеми, характерні для регіону.

Політичні партії доклали мало зусиль для навчання населення в дусі ліберально-демократичних цінностей, а бідність та брак загальної та політичної освіти сприяли явищу виборчої корупції.

Ключові слова: повіт Ізмаїл, парламентські вибори, передвиборчі меседжі.

Introducere. Odată cu venirea la putere a regelui Carol al II-lea s-au schimbat și tendințele politice care au dominat primul deceniu interbelic. Din 1930 Carol al II-lea a controlat partidele și persoanele care au ajuns la guvernare până în 1937, când a preluat în totalitate conducerea țării.¹

Guvernul de «uniune națională» condus de Nicolae Iorga (18 aprilie 1931–31 mai 1932), urmare a crizei economice mondiale, în primăvara anului 1932 făcea tot mai greu față situației complicate în care se afla România. La începutul anului 1932 și partidele politice, după o perioadă de expectativă, au dezlănțuit o amplă campanie antiguvernamentală. În situația creată, N. Iorga după o discuție cu regele, argumentând imposibilitatea rezolvării problemelor economice de către un guvern care nu avea un suport partinic, și-a prezentat demisia. Căderea guvernului a fost determinată de mai multe cauze: agravarea situației economice, fricțiunile interne, presiunile exercitate de partidele de opoziție, lipsa unei concepții clare asupra actului de guvernare, lipsa susținerii din partea regelui.

Carol al II-lea, fiind consecvent în acțiunile de slăbire a partidelor politice, i-a încredințat mandatul de formare a guvernului diplomatului Nicolae Titulescu, care avea o indiscutabilă autoritate, atât în România, cât și peste hotare și care nu era afiliat vreunui partid politic. Dar, eforturile lui N. Titulescu de a forma un guvern nu s-au încununat de succes. În consecință, Carol al II-lea a fost nevoit să reia relațiile cu partidele politice, încredințând misiunea de constituire a noului guvern Partidului Național Țărănesc. Pentru a masca eșecul guvernării «peste partide», Carol al II-lea a inițiat crearea unui cabinet «de alegeri». La 6 iunie 1932 s-a format guvernul prezidat de Alexandru Vaida-Voevod, iar la 10 iunie 1932 Parlamentul a fost dizolvat, alegerile pentru Adunarea Deputaților au fost fixate pentru 17 iulie și pentru Senat la 20–26 iulie.²

Alegerile parlamentare din anul 1932 s-au desfășurat potrivit dispozițiilor legii electorale din 27 martie 1926. Legea a fost adoptată la inițiativa guvernului liberal condus de Ion I. C. Brătianu, finalizând astfel unificarea sistemului electoral din România Întregită. Noua lege electorală a amendat principiul reprezentării proporționale cu inovația «primei electorale».³ În concepția Partidului Național Liberal, vociferată de ministrul Al. Constantinescu cu ocazia prezentării noii legi electorale în Senat, principiul respectiv trebuia să favorizeze crearea de «majorități mai complete și prin urmare de a asigura guvernului ce le reprezintă o tărie mai mare pentru o guvernare mai liniștită și mai fecundă».⁴

Scopul lucrării este de a studia conținuturile mesajelor electorale ale forțelor politice implicate în alegerile parlamentare din iulie 1932 la nivelul județului Ismail. Au fost studiate modalitățile prin care concurenții electorali își adaptau conținuturile și narativele electorale promovate la realitățile existente în județul Ismail. Cea mai mare provocare pentru concurenții electorali era dată de faptul că în județul Ismail locuiau reprezentanți ai câtorva etnii și, evident, trebuiau să ia în calcul acest fapt.

Metodologia cercetării. Principalele surse de documentare au fost materialele conținute în dosarul «Manifeste și proclamații distribuite de partidele politice din România în cadrul alegerilor parlamentare din 17–20 iulie 1932», păstrat în fondul «Direcția județeană a poliției din Ismail» al arhivei municipale Ismail, Ucraina. Dosarul include manifestele, afișele electorale și apelurile concurenților electorali distribuite pe raza județului Ismail în alegerile parlamentare din iulie 1932. Materialele din dosar sunt ordonate conform numărului atribuit formațiunilor politice la înscrierea lor în cursa electorală.

Pentru a studia problema enunțată am folosit metoda analizei tematice a datelor conținute în dosarul menționat, dar și din alte surse, cum ar fi lucrările dedicate fenomenului respectiv sau din publicațiile periodice din acea perioadă.

Rezultate.

1. Contextul politic în care au avut loc alegerile parlamentare din iulie 1932

Perioada interbelică în România a fost marcată de o instabilitate politică constantă. La guvernare s-au perindat 33 de guverne, media de activitate a unui guvern fiind de opt luni. În general, instabilitatea politică a fost alimentată de următorii factori: traficul de influență, mediu transpartinic pentru realizarea unor afaceri, implicarea instituțiilor puterii publice în afaceri private, acte de corupție, promovarea pe criterii sau relații politice.⁵

1.1. Alegerile parlamentare în România interbelică. În perioada interbelică au fost organizate 11 scrutinuri electorale.⁶ Scrutinele din perioada interbelică erau marcate de acuzații de trădare a interesului național, acuzații de fraudare a scrutinului, vot multiplu, mită electorală, altercații și comportament agresiv în timpul campaniei electorale, implicarea instituțiilor de forță ale statului în susținerea unor candidați etc.⁷

Campaniile electorale s-au desfășurat sub auspiciile unei propagande electorale cu puternice accente demagogice, rolul presei scrise fiind determinant. Începând cu anul 1928, în campaniile electorale a fost antrenat și radioul.⁸

De regulă, guvernul care organiza alegerile era și câștigătorul respectivelor alegeri, cu unele excepții în anii 1919, 1928, 1937.

Una dintre deficiențele întâlnite în perioada interbelică a fost lipsa de preocupare a clasei politice pentru educarea electoratului în materie de comportament electoral în cadrul alegerilor parlamentare.⁹

Un rol important în organizarea alegerilor, atât a celor parlamentare, cât și a celor locale îl avea administrația publică locală. Primarii și delegațiile permanente sau comisiile interimare ale comunelor urbane și rurale aveau obligația de a întocmi listele electorale, de a distribui certificatele de alegător, de a asigura respectarea liniștii și ordinii publice pe timpul desfășurării campaniilor electorale și a alegerilor etc. Notarii aveau obligația, printre altele, de a confirma sau infirma adevărata identitate a alegătorilor și a candidaților de pe listele electorale.

Dar, în perioada interbelică administrația a fost pusă în slujba forțelor politice și nu invers, primarii și prefecții fiind aleși sau numiți în funcție pornind de la interesele politice și nu după necesitățile specifice locale. Fiecare guvern care prelua guvernarea recurgea la schimbarea funcționarilor instalați de guvernarea precedentă.¹⁰

Cu toate că democrația reprezentativă în perioada interbelică era marcată de un șir de deficiențe, trebuie de menționat faptul că în această perioadă:

a) niciun ciclu electoral din perioada respectivă nu s-a soldat cu desființarea abuzivă a vreunui partid politic rămas în opoziție de către partidul care a câștigat alegerile,

b) niciun partid politic (în principal PNL și PNȚ, care au format guvernele în intervalul cel mai reprezentativ al epocii interbelice, 1928–1937) nu au intenționat să monopolizeze puterea și să se eternizeze la conducerea statului,

c) nu se puneau problema că votul popular să fie falsificat de către partidul care organiza alegerile.¹¹

1.2. Protagoniștii competiției electorale din iulie 1932. Partidele politice în România interbelică s-au constituit pe poli de centru-stânga și centru-dreapta, iar în jurul acestor partide gravitau diverse grupuri politice mai mult sau mai puțin importante în lupta politică.¹²

La alegerile parlamentare din 17 iulie 1932 au participat 19 partide și formațiuni politice care reprezentau o largă paletă de orientări ideologice — de la comuniști la Garda de Fier, ceea ce ne face să constatăm faptul că în perioada interbelică și partidele aflate la extremitățile scenei politice, într-o anumită perioadă, au avut posibilitatea de a participa în alegeri.

În timpul campaniei electorale formațiunile politice angajate în cursa electorală și-au elaborat și prezentat programele, manifestele, apelurile și sloganurile electorale.

În anul 1926, pe scena politică românească a apărut Partidul Național Țărănesc (PNȚ), rezultat din fuziunea Partidului Național Român din Transilvania (condus de Iuliu Maniu) cu Partidul Țărănesc din Vechiul Regat (condus de Ion Mihalache). Președinte al noului partid a fost ales Iuliu Maniu. Cu toate că avea un bazin electoral mai larg decât al Partidul Național Liberal (PNL), Partidul Național Țărănesc nu a guvernat decât în intervalele 1928–1931 și 1932–1933.

Până la crearea PNȚ, Partidul Național Liberal nu a avut niciun adversar politic puternic, fapt care a atenuat presiunile externe și a minimalizat tensiunile interne. Poziția partidului era consolidată și de faptul că liderul partidului Ion I. C. Brătianu avea relații foarte bune cu regele Ferdinand. În anul 1930, PNL deși trecuse printr-un proces de reorganizare, s-a confruntat cu noi sciziuni. Gheorghe Brătianu a format PNL-Gheorghe Brătianu, iar Constantin Argetoianu și-a întemeiat propria grupare politică, Uniunea Agrară.

PNL-Gheorghe Brătianu (partidul georgist) este rezultatul sciziuni produse în Partidul Național Liberal în anul 1930, când Gheorghe Brătianu a părăsit formațiunea și a format o nouă entitate partinică. Programul partidului creat de Gheorghe Brătianu propunea înnoirea morală a țării, instituirea unui regim sever de economii, reducerea taxelor și impozitelor, controlul averilor funcționarilor publici etc.

Gruparea politică Uniunea Agrară a fost înființată de un grup de persoane, sub conducerea lui Constantin Argetoianu, care s-a desprins din Partidul Național Liberal în anul 1930.¹³

Comuniștii, prin BMT (Blocul Muncitoresc-Țărănesc), îi chemau pe alegători să voteze listele acestei organizații afirmând că luptă pentru pâine, muncă, pământ și libertate, contra concedierilor de muncitori, pentru ajutorul de șomaj din contul statului și al patronilor. De asemenea, ei erau împotriva scăderii salariilor, optând pentru mărirea lor. Cereau plata regulată a salariilor și a pensiilor. Un manifest electoral, din iunie 1932, adresat muncitorilor, țăranilor și altor categorii nevoiașе, aprecia momentul politic și semnificația alegerilor în următorii termeni: «Alegerile apropiate trebuie să devină o campanie energetică, o nouă luptă pentru revendicările voastre zilnice».¹⁴

1.3. Campania electorală pentru alegerile parlamentare din iulie 1932. La startul noii campanii electorale, organizate de această dată de un guvern național — țăranist condus de Alexandru Vaida-Voevod, s-au înscris 19 partide și grupări politice. PNT a încheiat cartel electoral cu minoritatea germană și cu cea ucraineană. Data alegerilor a fost fixată la 17 iulie pentru Adunarea Deputaților și la 20–26 iulie pentru Senat.¹⁵

În Basarabia, în cursa electorală s-au angajat 14 formațiuni politice. După cum relata un contemporan al evenimentelor, dânsul a căutat zadarnic în programele celor 14 grupări care solicitau voturile cetățenilor basarabeni «măcar o urmă despre șosele, școli, spitale, fisc, administrație și alte atâtea nevoi specifice». Partidele se mulțumeau să ceară voturi «în numele unei lungi poliloghii pe care alegătorul nu are timpul necesar s-o citească, necum s-o înțeleagă. În schimb, nici pomeneală despre felul în care înțeleg ele să rezolve problemele vitale ale provinciei».¹⁶

Ignorarea necesităților și problemelor importante de către reprezentanții formațiunilor politice au provocat nemulțumiri în unele organizații locale ale partidelor. Astfel, atitudinea guvernului Vaida și a conducerii Partidului Național-Țărănesc față de nevoile provinciei de peste Prut și a hotărârilor organizațiilor județene au stârnit nemulțumiri în rândurile național-țăranistilor basarabeni. Conducerea partidului i s-a reproșat că nu a ținut seamă de hotărârile organizațiilor județene referitor la înaintarea candidaturilor, centrul căutând să impună candidați străini de provincie și neacceptați de organizațiile locale. În unele județe, conducătorii locali ai formațiunii au refuzat categoric să se supună injoncțiunilor centrului, depunând liste fără modificările cerute de centru și fără candidații acestuia. Pe de altă parte, se aduceau grave acuzații guvernului Vaida, al cărui membri sunt învinuiți că nu țin seamă, ba chiar desconsideră nevoile Basarabiei.¹⁷

2. Mesajele electorale ale concurenților înscriși în județul Ismail

2.1. Componenta etnică a electoratului județului Ismail. Pentru a înțelege particularitățile desfășurării campaniei electorale în județul Ismail este foarte important să elucidăm problema componenței etnice a electoratului de aici, deoarece mesajele concurenților electorali au fost adaptate la realitățile existente în județul Ismail și, în mod special, componența etnică destul de pestriță. Potrivit datelor recensământului din decembrie 1930, populația statornică a județului Ismail era de 225.509 locuitori, dintre care: români — 72.020 (31,9 %), ruși — 66.987 (29,7 %), ruteni, ucraineni — 10.655 (4,7 %), bulgari — 43.375 (19,2 %), găgăuzi — 15.591 (6,9 %), evrei — 6.306 (2,8 %).¹⁸

Județul Ismail, după datele aceluiași recensământ, avea o suprafață de 4.212 km², densitatea populației era de 54 locuitori pe un km².¹⁹ În reședința județului — orașul Ismail erau 4.452 de clădiri rezidențiale în care locuiau 26.123 persoane.²⁰ În județ predomina, ca și în celelalte județe basarabene, populația rurală, situație reflectată în Tabelul 1:

Tabelul 1: Populația urbană și rurală în județul Ismail la 29 Decembrie 1930

Total	Comune urbane		Comune rurale
	reședințe	nereședințe	
225.509	24.998	50.862	149.649
	11,1 %	22,6 %	66,4 %

Sursa: *Anuarul statistic al României 1939 și 1940* [Statistical Yearbook of Romania 1939 and 1940], București, Imprimeria Națională, 1940, p. 44–45.

La nivel național rutenii-ucrainenii aveau o proporție de 3,2% din întreaga populație a țării, al 4-lea grup minoritar după ordinea lor de importanță. Pe locul următor erau rușii cu o proporție de 2,3%. Aceste două grupuri etnice erau repartizate pe sate și orașe în proporție inversă, rutenii-ucrainenii erau numeroși la sate, iar rușii — numeroși la orașe. Rutenii se găseau aproape exclusiv în Bucovina, în Maramureș și în Basarabia, pe când rușii erau așezați mai ales în Basarabia și Dobrogea. În Basarabia rușii erau ceva mai numeroși decât rutenii.

Bulgarii aveau o pondere de 2% din întreaga populație a țării, fiind concentrați în mediul rural. Ei constituiau un grup mai însemnat în Dobrogea, unde 25,6% din populația rurală și 13,8% din populația urbană era de etnie bulgară. În Basarabia locuiau un număr destul de însemnat de bulgari care se ridica la 6,1% din populația rurală și 3,4% din populația urbană.

Găgăuzii, cu 0,6% din populația țării, erau așezați preponderent în Basarabia (3,4% din totalul populației) și într-un număr relativ mic în Dobrogea (0,9% din populația provinciei). În niciuna din celelalte provincii ale României nu mai era atestată minoritatea găgăuză.²¹

Deoarece nu am dispus de date referitor la numărul și componența etnică a populației existente în județul Ismail la momentul alegerilor parlamentare din anul 1932, prezint datele disponibile, cele mai apropiate de perioada examinată (1938) în Tabelul 2:

Tabelul 2: Populația județului Ismail, după apartenența națională, în anul 1938

Naționalitate	Număr
Români	83.072
Bulgari	49.810
Ruși	42.097
Lipoveni	23.015
Găgăuzi	22.919
Ucrainenii	17.529
Evrei	8.333
Albanezi	1.655
Greci	817
Germani	559
Polonezi	257
Țigani	189
Cehoslovaci	88
Turci	87
Armeni	74
Total	250.501

Sursa: SJAN Galați, fond. 81 Inspectoratul General de Poliție Galați, d. 4/1938, f. 26.

2.2. Mesajele promovate de concurenții electorali. Dosarul menționat supra, păstrat în arhiva municipală din Ismail nu conține materiale referitor la doi concurenți electorali: concurentul electoral înregistrat cu numărul 1 — Partidul Național-Țărănesc și concurentul electoral înregistrat cu numărul 11 — Uniunea Națională (fostul Partid Național). Deoarece lista numărul 1 era a partidului aflat la guvernare și care organiza alegerile — Partidul Național-Țărănesc, intuim că poliția sau organele abilitate nu aveau misiunea să urmărească și activitatea electorală a respectivului partid. De aceea, posibil, manifestele electorale ale Partidului Național-Țărănesc nu se găsesc în acest dosar. Referitor la cel de-al doilea concurent electoral nu am putut găsi o explicație plauzibilă.

Fiecare concurent electoral înregistrat în județul Ismail, potrivit materialelor depistate în Arhiva Municipală din Ismail a valorificat oportunitatea de a-și prezenta viziunile prin mijloacele disponibile. În afară de tradiționalele întâlniri cu alegătorii, formațiunile politice au pus miză și pe agitația vizuală, elaborând diferite manifeste, proclamații, afișe și pliante electorale care erau difuzate pe teritoriul județului Ismail. Analiza acestor documente ne permite să înțelegem problemele principale ale dezbatelor politice la nivel local și național, dar și a formelor de prezentare către electorat a acestor probleme. Prezint, în cele ce urmează mesajele concurenților electorali:

2.2.1. Partidul Național-Liberal (Lista nr. 2). Manifestul distribuit de Partidul Național-Liberal, convențional, poate fi divizat în două părți distincte: a) apelul de a vota Partidul Național-Liberal însoțit de fotografiile înaintașilor și liderilor partidului și b) adresarea lui Constantin I.C. Brătianu prin care chema electoratul să nu susțină partidul lui Gheorghe Brătianu, care avea următorul conținut:

«Iubiții alegători, am văzut răspândite în diferite județe reclame electorale în numele lui Gheorghe Brătianu, cu portretele tatălui meu Ion C. Brătianu a fratelui meu Ion I.C. Brătianu și a lui Gheorghe Brătianu.

Prin aceste reclame se cer voturile alegătorilor pentru candidații Partidului Georgist, care se intitulează *prin fraudă* partid național liberal. Neputând, admite ca să se servească de nume ce îmi sunt scumpe ca să se facă o operă de distrugere a partidului creat și ilustrat de foștii săi șefi, vă atrag atenția că cei care vă cer voturile voastre caută să zăpăcească corpul electoral printr-un act de impostură, sunt uneltele vrăjmașilor partidului nostru.

Cei care s-au strâns împrejurul lui Gheorghe Brătianu sunt sau persoane eliminate în interior din organizațiile noastre sau ambițioși care caută să cucerească situații politice fără muncă? Și fără a face dovada capacității lor. Domnul Ion G. Duca după o activitate rodnică de peste 30 de ani ca colaborator a fraților mei Ion și Vintilă a fost proclamat în ziua de 22 februarie 1931, de unanimitate organizațiilor județene ale Partidului ca șef al nostru. Nici un fruntaș și nici un membru conștient al Partidului Național Liberal nu aprobă și nu urmează pe Gheorghe Brătianu.

Vă rog să respingeți cu hotărâre pe cei ce vă cer voturile în numele său încredințați fiind că faceți astfel o operă de asanare politică și vă împliniți o datorie către țara care astăzi este în pericol».²²

Apelul Partidului Național-Liberal adresat populației rurale conținea o accentuată critică îndreptată contra Partidului Social — Democrat:

«Plugari, Social-democrații în manifestul lor, fac apel la toți proletarii orașelor să se unească pentru a ne impune voința și programul lor.

Noi plugarii, acei ce lucrăm pământul ca să-i hrănim pe ei, trebuie să ne unim și noi pentru a ne apăra interesele noastre plugărești și a lupta contra acestei pacoste, ce s-a ivit la sate.

Ei vor să socializeze pământul, adică să nu mai existe proprietate; noi vrem să o întărim, căci pentru aceasta muncim.

Săteni, social-democrații nu vor ca cei harnici să aibă o bucată de pământ în deplina proprietate pentru a o lăsa copiilor lor.

Ei încurajează pe cei ce și-au băut pământul lor și pe acei ce și-au vândut pământul primit prin împroprietărire.

Ei se sprijină pe aceia care vor ca pământul vostru și vitele voastre agonisite cu truda voastră și a copiilor voștri să fie împărțite pe suflete.

Ei vor ca leneșii, bețivii și flecarii satelor să mai primească o dată pământ pentru a avea ce cheltui încă câțiva ani.

În fața acestui pericol muncitorii cinstiți ai satelor uniți-vă. Luați la goană pe acești noi șarlatani care tulbură mințile oamenilor.

Ei trebuie să simtă unirea și puterea voastră, iar la nevoie chiar brațele voastre, oțelite de munca câmpului».²³

Pentru a convinge populația rurală să îi voteze, Partidului Național-Liberal apela la următoarele argumente:

«Plugari, la 17 iulie, aveți ocazia să arătați că timpul leneșilor și bețivilor satelor și orașelor a trecut.

Votați cu partidul de ordine care luând cârmă statului, va pune la locul lor pe acești treieră vânt.

Votați cu Partidul Național Liberal, a căror fruntași de la orașe și de la sate sunt toți plugari.

Votați pe cei ce s-au îngrijit de agricultori.

Pe timpul guvernării liberale am avut prețuri la cereale și bani.

Votați pentru acei care au luptat ca munca plugarului să fie răsplătită și că orice sătean harnic să ajungă gospodar.

Votați lista numărul 2 cu semnul I a Partidului Național Liberal, care luptă pentru dărâmarea acestui guvern nevolnic și pentru timpuri mai bune».²⁴

Foaia volantă adresată plugarilor, având în vedere compoziția etnică pestriță a județului, avea imprimată pe verso traducerea în limba rusă.²⁵

2.2.2. Partidul liberal condus de Gheorghe Brătianu (Lista nr. 3). Foaia electorală a formațiunii avea mesajul tipărit în limbile română și rusă, în paralel, având în centrul foi fotografia lui Gheorghe Brătianu flancată de semnul electoral, având următorul conținut:

«Alegători, votați cu încredere lista numărul 3 al lui Gheorghe Brătianu.

Candidații listei noastre sunt:

La Cameră:

1. Vasile Paraladov, avocat.
2. Petre Cernea, industriaș.
3. D-r Vladimir Perceac.
4. Stan Chiriță, profesor.

La Senat:

1. Preotul Ion Hondru».

În partea de Jos a foi era amplasat sloganul electoral care suna în felul următor: «Votați semnul partidului liberal 3 linii în picioare, semnul cinstei și dreptății, reprezentată de Gheorghe I. Brătianu».²⁶

Partidul condus de Gheorghe I. Brătianu mai avea un afiș electoral, pe care în partea de sus era amplasată chemarea de a vota formațiunea: «Votați lista Național-Liberală cu semnul III (trei linii în picioare)».

Pe afiș erau plasate fotografiile lui Ion C. Brătianu, Ionel I. C. Brătianu și Gheorghe I. Brătianu. Sub fotografia era amplasat următorul text:

«Pentru toți bunii Români!

Bunicii voștri au luptat sub Ion C. Brătianu și au făcut România.

Părinții voștri au luptat sub Ionel I. C. Brătianu și au făcut România — Mare.

Pe voi vă cheamă acum la luptă Gheorghe I. Brătianu pentru a consolida marile înfăptuiri ale trecutului, pentru a aduce ordine și prosperitate în economia țării și pentru a renaște încrederea înăuntru și în afară în puterile de acțiune și de progrese ale neamului».

În partea inferioară a foi era plasată chemarea de a vota «candidații Partidului Național-Liberal cu semnul III».²⁷

Și partidul condus de Gheorghe I. Brătianu a utilizat în campania sa electorală un manifest al partidului redactat în limba rusă.²⁸

2.2.3. Partidul Poporului condus de Mareșalul Averescu (Lista nr. 4). Manifestul electoral bilingv româno-rus al Partidului Poporului avea următorul conținut:

«Iubiți cetățeni ai județului Ismail,

A sosit timpul când trebuie să vă gândiți pe cine să alegeți în Parlament, fostul guvern care, după cum îi era scris, s-a prăbușit fiindcă nu a putut ajuta cu nimic țara, ca niște nemernici a nenorocit pe Agricultori, pe Comercianți pe Industriași, pe funcționari, pe pensionari, pe invalizi de război și pe văduve, îmbogățindu-se unii dintre ei.

Astăzi, la cârma țării au fost aduși din nenorocire Partidul Național-Țărănesc, care a distrus țara în ultima sa guvernare și veniți din nou să o jecmănească amăgindu-vă cu fel de fel de promisiuni.

Cred că îi cunoașteți destul de bine.

La 17 iulie 1932 sunteți chemați din nou a alege un alt Parlament și cu acest prilej Partidul Poporului vă reamintește că în timpul scurtelor guvernări ale domnului mareșal Averescu care v-a împroprietărit, pe vremea aceea produsele țăranului erau bine plătite, într-un cuvânt, toată țara era mulțumită.

D-l Mareșal Averescu este fiu al Ismailului, Basarabean, Băstinaș.

Vă cerem voturile dumneavoastră pentru Partidul Poporului, al cărei șef este D-l Mareșal Averescu, singurul om al cărui gând, muncă și Voință este numai pentru binele țării în care s-a născut. Este cel mai mare patriot care a mai rămas din țara noastră și care se jertfește pentru binele tuturor.

Iubiți Alegători,

În patru ani de urmă, v-ați încredințat că toți aleșii dumneavoastră v-au dus la prăpastie și v-au sărăcit cu nepriceperea și neorânduiala lor.

Singurul om care nu fâgăduiește, dar ajută țara este D-l Mareșal Averescu, votați pe el care știe să vă ușureze greutățile ce vi le-au adus lăcustele din trecut și de astăzi pe capul vostru. Votați lista numărul 4». ²⁹

În manifest mai era indicat și semnul electoral al partidului.

2.2.4. Partidul țărănesc de sub șefia doctorului N. Lupu (Lista nr. 5). Se promova prin intermediul ziarului săptămânal «Secera» care apărea la Ismail și aparținea avocatului C. Șerbănescu.

În «Secera» din 27 iunie 1932 era inclusă adresarea electorală a partidului:

«La luptă! Trăim timpuri grele și ne așteaptă altele și mai grele. Am fost înșelați și păcăliți de toți până acum de ne-a ajuns cuțitul la os.

Țărani și muncitori, o ploaie de manifeste și de programe are să inunde satele acum pentru ca să vă convingă să le dați voturile. După 14 ani de minciuni și înșelătorie din partea celor ce i-ați ales până acum. Nu credeți că a venit timpul să nu mai credeți pe nimeni și să alegeți numai pe oamenii care îi cunoașteți și care știți că vă poate face ceva?

Ce ați folosit că ați stricat anul trecut voturile voastre pentru Garda de Fier sau pentru Socialiști?

Ați mai văzut vreunul din cei care i-ați ales prin satele voastre?

Toată lupta în Parlament pentru interesul țărănimii, muncitorimii și a orășenilor a adus-o numai Doctorul N. Lupu.

Unicul om care luptă azi și pentru conversiunea la orașe și pentru inflația monetară este tot Doctorul Lupu.

Cetățeni, noi știm că pe noi nu ne vor vota nici cămătarii, nici oamenii bogați, căci ei știu că cu programul nostru îi vom sărăci și îi vom băga la pușcărie pentru sângele ce au supt până acum din sudoarea muncitorului de la sate și de la orașe.

Noi știm că pe noi ne vor face bolșevici și că vor duce toată lupta în contra noastră ca să se salveze pe ei.

Cetățeni, noi cerem voturile nu numai de la țărănimea ajunsă în mizerie, de la muncitorul care nu mai are ce mânca și îmbrăca și de la negustorimea care este în pragul falimentului. Cetățeni oricare ar fi partidul din care faceți parte, singura voastră salvare este să vă uniți cu toți în greaua luptă ce s-a deschis și în interesul vostru să votați pentru ideea doctorului Lupu. Să votați lista cu 2 cercuri».

Tot aici era inserată și lista candidaților partidului intitulată «Candidații Partidului Lupist Ismail»:

- 1) Șerbănescu Crăciun, avocat Ismail,
- 2) Mocanu Ion, țaran Curci,
- 3) Spătaru Gheorghe, țaran Cășlița,
- 4) Chiriac Tihon, student Babele.

Ziarul mai conținea și un mesaj semnat de proprietarul și directorul publicației avocatul C. Șerbănescu adresat susținătorilor formației de a fi vigilenți la procedura de desfășurare a alegerilor și de a sesiza abuzurile comise cu titlul sugestiv «Păziți urnele» și care avea următorul conținut: «Toate gărzile noastre lupiste sunt datoare ca în ziua de votare să păzească urnele, să nu pășim ca anul trecut când la una din secțiuni ni s-a furat de guvernul de tristă amintire, toate voturile.

De altfel, facem cunoscut celor în drept ca să-i ferească Dumnezeu de orice nelegiuire în timpul alegerilor sau de cel mai mic abuz în contra vreunui membru al nostru, căci vom duce o campanie în urmă în contra lor până la distrugere și până nu va fi pedepsit, nu va scăpa de noi.

Suntem hotărâți să luptăm cu toate mijloacele legale și la nevoie cu forța pentru a împiedica abuzurile. Eu am știut la viața mea să apăr și să scap atâta lume. Dar voi știți să fac și să nu rămână nepedepsit cel ce va

continua nelegiui, în contra vreunui membru al partidului nostru.

Soldații noștri credincioși ai Partidului îmi vor aduce la cunoștință orice abuz al vreunui funcționar sau membru din alt partid și îi garantez de pe acum că va fi complet răzbunat.

Deci, toată lumea cu curaj și încredere la luptă, căci cine nu are curaj nu are ce căuta în partidul nostru. Votați și faceți propagandă pentru semnul lupist cu 2 cercuri și fiți siguri că va fi prima oară de la război încoace, când nu veți regreta că ați votat o listă.

Șeful nostru, doctorul Lupu, este cea mai bună garanție».³⁰

2.2.5. Partidului Social-Democrat (Lista nr. 6). Reprezentanții Partidului Social-Democrat din Ismail își adresau mesajele preponderent în limba rusă, ceea ce denotă că simpatizanții și susținătorii săi erau din rândurile minorităților etnice din județ.

Proclamațiile repartizate de reprezentanții Partidului Social-Democrat din Ismail, cu toate că erau adresate separat diferitor categorii de alegători, aveau conținuturi aproape identice. Am identificat două categorii de grupuri-țintă: «Tovarășii» și «Țăranii și muncitorii». La cel de-al doilea grup sloganul tradițional «Proletari din toate țările uniți-vă» era înlocuit cu «Țărani și muncitori din toate țările uniți-vă».³¹

Mesajele succinte adresate populației în limba română aveau următorul conținut:

«Tovarăși, de 14 ani, sunteți prada minciunilor partidelor burgheze ați fost tratați ca niște sclavi ați fost arestați, bătuți, insultați etc și exploatați. Toate acestea v-au făcut partidele Burgheze, între care sunt Liberali, Țărăniști, Averescani, Georgiști, Lupiști etc.

Deci, dacă sunteți sătui de minciună și toate aceste procedee de-ale Burgheziei, dacă doriți să schimbați acest regim învechit, atunci votați cu toți pe reprezentanții Partidului Social Democrat, care sunt singurii reprezentanți ai proletarului în lupta contra burgheziei.

La luptă cu vechiul regim!

Trăiască libertatea, egalitatea și fraternitatea».

Filiala locală a partidului a mai elaborat și difuzat un document în limba rusă intitulat «Indicații speciale asistenților și delegaților Partidului Social-Democrat pentru alegerile din 17 iulie 1932» în care erau arătate drepturile reprezentanților formațiunii la secțiile de votare.³²

De către organizația teritorială a Partidului Social-Democrat din România era difuzat în cadrul campaniei electorale și ziarul «Lumea Nouă», care era organul de presă al partidului.³³

Partidul Social-Democrat din România a alcătuit și un mesaj electoral bilingv sub formă de versuri. Una din strofele poeziei-manifest suna astfel:

«Lăsați toate la pământ
Și votați triumghiul sfânt
Căci triumghiul e scăpare
Clasei noastre muncitoare».³⁴

2.2.6. Gruparea Socialist-Agrariană (Lista nr. 7). Gruparea Socialist-Agrariană (Aripa stângă a partidului «sterist») a promovat mesajele sale electorale în două limbi: română³⁵ și rusă.³⁶ Mesajele electorale erau adresate la două grupuri-țintă: 1) urmașilor coloniștilor și 2) plugarilor și pescarilor, care constituiau majoritatea populației județului.³⁷

Apelul adresat «Amicilor coloniști», redactat la Bolgrad și datat cu 20 iunie 1932 avea următorul conținut:

«Amici de nevoi și de obidă,
În ziua de 18 iunie 1932 asociația noastră a primit bălțile coloniale.
Lupta pe care a condus-o cel mai sincer apărător al plugărimii, dl Anfim Boghea, s-a încununat cu succes.

Unirea noastră a tuturor, deplina încredere în conducătorul nostru dl Anfim Boghea, ascultarea de povețele lui precum și munca depusă, toate la un loc, au făcut ca dreptatea a ieșit deasupra.

Cu toții avem merite, dar cel mai mare merit îl are dl Anfim Boghea, fiindcă el nu s-a speriat nici de prigoană și nici de arestări, dar a luptat până la sfârșit.

20 mii coloniști trebuie să îi fie recunoscători, fiindcă el a fost mucenicul pentru interesele acestor 20 mii coloniști.

Conducătorul nostru merită încrederea tuturor coloniștilor.

De aceea cu toții trebuie să fim oameni, să avem obraz și să votăm lista Steristă.
Dacă vom alege pe dl Anfim Boghea deputat, apoi el ne va face și mai mult bine...».³⁸

Mesajul Grupării Socialist-Agrariană (Aripa stângă a partidului «sterist») adresat plugarilor și pescarilor promova următoarele conținuturi:

«Camarazi plugari, camarazi pescari,
Ne aflăm în ajunul alegerilor pentru Camera deputaților și pentru Senat.
Candidații diferitelor partide politice au năvălit asupra satelor.
Ei se înjură și se ponegresc unii pe alții, dar se laudă singuri pe ei.
Nici un candidat însă nu arată programul pentru a cărui realizare trebuie să lupte.
De ce? Fiindcă ei nu au programe întocmite spre mai binele plugarilor și pescarilor.
Noi nu vom ponegri pe nimeni și nici singuri pe noi nu ne vom lăuda.
Noi vă prezentăm programul nostru. Dacă credeți că ar fi bine ca el să fie realizat, apoi votați lista noastră».³⁹

Programul Grupării Socialist-Agrariene (Aripa stângă a partidului «sterist») avea următoarele prevederi cu conținut general:

«I. Pământul să fie socializat și folosit numai de adevărații plugari care îl muncesc singuri cu familiile lor.
II. Deplină libertate a pescuitului.
III. Desființarea taxelor vamale care micșorează prețul grâului, orzului, porumbului etc.
IV. Organizarea sindicatelor agricole.
V. Anularea datoriilor către bănci și cămătari.
VI. Controlul și confiscarea averilor făcute din jaful banului obștesc.
VII. Pedepsirea aspră a funcționarilor bătăuși și fabricanți de învinuiri mincinoase, precum și a jefuitorilor banului obștesc.
VIII. Anularea legii care oprește pe plugari să sădească vii.
IX. Îndiguirea și punerea în valoare a bălților».

Pentru realizarea acestui program, populația era chemată să își ofere votul candidaților originari din județul Ismail:

«În județul Ismail la Camera deputaților candidează: în fruntea listei Anfim Boghea, care a luptat, a fost ponegrit și arestat pentru 20 mii coloniști, care a rupt din mâinile prefecturii 30 mii 800 hectare bălți coloniale.
Din partea găgăuzilor — Zinovie Petcu, plugar din comuna Cișmichioi,
Din partea bulgarilor — Petre Jelescov, plugar din orașul Bolgrad,
Din partea moldovenilor — Ilie Ciobanu, plugar din comuna Cuza-Vodă.
La Senatul cu vot universal, Gheorghe Ciupercă plugar, din comuna Pocrovca-Nouă, din partea moldovenilor, la senatul cu vot restrâns va candida Petre Rainov, plugar din comuna Cișmeaua Văruiță din partea bulgarilor. ...
Nu mai votați listele boiernașilor, avocați, doctori, farmaciști, etc., candidați pe listele partidelor capitaliste (burgheze).
Timp de peste 14 ani, ei au fost aleși și niciodată măcar nu au luat apărarea voastră».⁴⁰

2.2.7. Gruparea Corneliu Zelea Codreanu (Lista nr. 8). Și gruparea lui Corneliu Zelea Codreanu își promova mesajele electorale în română și rusă.⁴¹ Proclamațiile electorale conțineau următoarele mesaje:

«Români, țara vă cheamă iarăși ca la 17 iulie să alegeți reprezentanții voștri în Parlament.
Fiți la înălțimea conștiinței voastre și votați și de data aceasta cu gruparea Corneliu Zelea Codreanu.
Toate partidele politice n-au fost și nu sunt în stare să facă nimic, pentru că toți

au furat ca în codru.

Am fost singurii care am cerut în Parlament pedeapsa cu moartea pentru fraudatorii banului public.

Această Țară nu poate fi condusă de jidani, jidaniți sau comuniști. Ea trebuie să fie condusă de români.

Nu votați deci cu partidele politice care au ajuns în putrefacție.

Votați cu toți cu încredere semnul nostru Gardul de fier, căci el reprezintă vigoarea vlagă și speranța Neamului nostru ce au mai rămas încă nealterate în această țară.

În fruntea listei la Ismail candidează Avocatul Aurel Ibrăileanu. Votați-l! ».⁴²

Același afiș electoral, cu textul similar era difuzat și la Cahul, doar cu excepția că acolo candida Corneliu Zelea Codreanu și era inclus enunțul de a-l vota: „În fruntea listei la Cahul candidează Corneliu Zelea Codreanu. Votați-l!».⁴³

Un manifest electoral era intitulat «Pentru ce am cerut în Parlamentul țării» și prezenta alegătorilor solicitările înaintate în Parlamentul României:

1. Pedeapsa cu moartea pentru manipulatorii frauduloși ai banului public.
2. Revizuirea și confiscarea averilor celor care și-au furat Țara.
3. Tragerea la răspundere a tuturor oamenilor publici care au sprijinit afaceri necorecte.

În continuare era prezentată «Lista fraudelor săvârșite și descoperite numai în anul 1931» în care erau trecuți funcționarii care au delapidat banii publici.

După lista respectivă era inserat următorul text:

«Iată unde se duc birurile voastre din neagră sărăcie a satelor.

Iată unde sunt banii și lefurile: pensionarilor, funcționarilor, preoților, învățătorilor, invalizilor, orfanilor și văduvelor de război.

Sub domnia partidelor s-au înmulțit tâlharii.

Gândiți-vă la ziua în care cu braț de fier vom urmări, descoperii și pedepsi în numele românismului despoiat pe toți tâlharii.

Nu șovăiți. E timpul suprem când raportul experților, nu mai rămâne decât să-i condamnați la alegerile viitoare votând cu încredere în contra tuturor, gardul de fier. La luptă căci altfel veți pierde.

Votați lista numărul 8, Gardul de Fier. Candidați: A. Ibrăileanu, T. Țopescu, Gh. Bujoreanu, A. Colloglu». ⁴⁴

2.2.8. Partidul evreiesc (Lista nr. 9). Proclamația electorală a partidului promovată în județul Ismail avea următorul conținut:

«Frați evrei, duminică 17 iulie veți fi chemați a îndeplini datoria Dvs. Cetățenească.

Țineți minte că numai candidații Partidului evreiesc vor apăra interesele voastre naționale, culturale și religioase.

Cine nu-și aduce aminte cu câtă demnitate au luptat reprezentanții partidului nostru: D-nii Landau, frații Fisher, Zingher ș. a. apărând drepturile și onoarea noastră națională.

Dacă vreți să aveți în Parlament adevărați apărători ai cauzei noastre, dacă vreți ca interesele noastre naționale să fie apărate ori de câte ori va fi nevoie votați lista partidului nostru.

Candidații noștri:

1. Moise Gherman (Cetatea Albă),
2. Ușer Zusevici (Chilia-Nouă),
3. Michael Vainber (Ismail),
4. Rabinul Rainer (Ismail)». ⁴⁵

Și Partidul evreiesc a lansat un manifest în versuri, scris în rusă, intitulat «La urne». ⁴⁶

2.2.9. Partidul Național Creștin (Lista nr. 10). Partidul Național Creștin (Cuzist), caracterizat de o politică cu caracter naționalist și antisemit a distribuit în campania electorală proclamații cu următorul conținut:

«Gospodari, Toată lumea trebuia să lucreze la digurile oraşului şi ostroavelor lor când veneau apele mari. Care n-au lucrat au fost daţi în judecată. 80 de ovrei au lucrat, cinste lor, iar la 580 de jidani chiaburi care n-au lucrat li s-a făcut procese.

Ţărăniştii cum au venit au iertat pe aceşti jidani.

Adică ţăranul sărac sau bolnav, cu calul păcătos şi căruţa stricată a putut lucra şi jidanul milionar sau bogat, nu? Asta este democraţia ţărănistă?

Asta este dreptatea lor? De pe voi să ia 7 piei şi de pe jidani nici una?

Ţărăniştii, ca şi socialiştii, sunt slugile jidanilor. Cine le de votul încălzeşte vipera de a cărei muşcătură va muri. Jos cu ei. Votaţi lista cuzistă în frunte cu Doctorul I. Simionescu, Şeful spitalului Chilia-Nouă, Lista numărul 10».⁴⁷

2.2.10. Partidul conservator (Lista nr. 12). Partidul conservator venea în faţa alegătorilor din judeţul Ismail cu următoarele conţinuturi electorale:

«Cetăţeni, partidul Conservator este acelaşi cu Liga Vlad Ţepeş, care a apărut şi va apăra dreptul de proprietate al celor mici, cât şi al celor mari. Nu ne-am schimbat nici o clipă, am cerut în toate ocaziunile pedepse împotriva oricăror nelegiuiri de oriunde ar fi venit ele. Dovada o face tot ceea ce s-a scris de către noi şi tot ceea ce s-a spus de către reprezentanţii noştri în Parlament. Niciodată nu am amăgit pe nimeni.

Am spus întotdeauna adevărul, chiar când ştiam că supărăm şi că putem pierde ceea ce se cheamă popularitate.

Suntem stavilă împotriva nebuniilor care destramă ţară.

Dacă credeţi că a spune adevărul, este o greşeală;

Dacă credeţi că a cere puşcăria sau țeapa pentru hoţi, este o greşeală;

Dacă credeţi că a voi respectarea proprietăţii este o nebunie, *nesocotiţi-ne*.

Dacă însă împărtăşiţi ideile sănătoase ale unui partid cinstit al cărui şef Grigore Filipescu a văzut limpede răul şi l-a înfierat;

Dacă vreţi să scăpaţi, ce se mai poate scăpa de în această sărmană ţară,

Votaţi pe candidaţii ei partidului Conservator!».⁴⁸

O proclamaţie separată, redactată în limba rusă, aducea la cunoştinţa alegătorilor că Partidul conservator a încheiat un acord cu Comitetul central al minorităţii ruse din Chişinău prin care au stabilit că merg împreună la alegerile parlamentare şi vor lupta pentru ca minoritatea rusă să aibă aceleaşi drepturi ca şi celelalte minorităţi etnice din România.⁴⁹

Partidul conservator a elaborat şi un mesaj electoral, redactat în limba rusă, adresat credincioşilor de rit vechi. Mesajul era distribuit de către *Uniunea credincioşilor de rit vechi din Chişinău* şi pe lângă apărarea valorilor creştine autentice promova, de asemenea, şi ideea consolidării minorităţii ruse din Basarabia.⁵⁰

3. Rezultatele alegerilor

Partidul Naţional-Ţărănesc, organizatorul alegerilor, a reuşit să obţină puţin peste 40 % din totalul voturilor valabil exprimate (40,3 %), reprezentând cel mai scăzut procentaj obţinut vreodată de organizatorii alegerilor de la adoptarea legii electorale în martie 1926. Pentru cele 0,3 %, contestate vehement de opoziţie, Partidul Naţional-Ţărănesc cu 84 de mandate, a beneficiat de o primă de 190 de locuri în Adunarea Deputaţilor.⁵¹

La alegerile pentru Camera Deputaţilor din anul 1932 în judeţul Ismail au participat 32.555 votanţi,⁵² în scădere faţă de scrutinele precedente, după cum rezultă din datele privind participarea locuitorilor judeţului Ismail în alegeri, prezentate în Tabelul 3:

Tabelul 3: Totalul votanţilor în alegerile pentru Camera Deputaţilor din anii 1926–1932

Judeţul	1926	1927	1928	1931	1932
Ismail	34.183	35.224	34.993	34.284	32.555

Sursa: M. Ivan, *Evoluţia partidelor noastre politice: 1919–1932* [The Evolution of Our Political Parties: 1919–1932], Sibiu, Editura şi tiparul Krafft & Drotleff, 1933, Tabloul X.

Rezultatele alegerilor pentru Camera Deputaţilor din anul 1932 în judeţul Ismail sunt prezentate în Tabelul 4. Cu toate că Partidul Social-Democrat a acumulat cele mai multe voturi — 10.669 (32,77%) a

obținut doar un singur mandat (I. Mirescu), iar Partidul Național-Țărănesc cu 8.217 voturi ceea ce constituia 25,24%, dar care a fost pe primul loc la nivel național, potrivit legislației electorale din 1926, i-au fost atribuite trei mandate (Mihail Ghelmegeanu, Teodor Salachin și Vasile Bour).⁵³

Tabelul 4: Rezultatele alegerilor din anul 1932 pentru Camera Deputaților în județul Ismail

	Partide	Voturi	%	mandate
1	Partidul Național-Țărănesc	8.217	25,24	3
2	Partidul Național-Liberal (Duca)	2.657	8,16	-
3	Partidul Liberal (Gh. Brătianu)	1.633	5,02	-
4	Partidul Poporului (Averescu)	473	1,45	-
5	Partidul Țărănesc (Lupu)	2.150	6,60	-
6	Partidul Social-Democrat	10.669	32,77	1
7	Gruparea Socialist-Agrariană (Aripa stângă a partidului «sterist»)	1.126	3,46	-
8	Garda de Fier	2.822	8,67	-
9	Partidul Evreesc	829	2,55	-
10	Partidul L. A. N. C. (Cuza)	356	1,09	-
11	Uniunea Națională (fostul Partid Național)	499	1,53	-
12	Partidul Conservator (Filipescu)	271	0,83	-

Sursa: M. Ivan, *Evoluția partidelor noastre politice: 1919–1932*, Tablourile V, Va–Vg, VII.

Discuții. Sistemul electoral introdus în anul 1926 a permis partidelor câștigătoare de majorități relative să obțină majorități de mandate ceea ce asigura instalarea unor guverne monoculare din punct de vedere politic. Prețul pentru respectiva performanță era inechitatea concurenților, materializată prin avantajarea partidului câștigător. O consecință a acestui tip de sistem electoral era că a favorizat menținerea unui sistem politic neperformant.

În perioada interbelică, administrația publică locală politizată excesiv a fost factorul principal de influență a electoratului la nivel comunal și județean.

Coruperea electoratului a fost posibilă deoarece nu au fost create suficiente condiții economice și sociale pentru o bună funcționare a societății democratice.

Note finale. În încheiere, generalizând materialul prezentat, pot fi formulate următoarele concluzii:

Având în vedere realitățile României interbelice, alegerile parlamentare din anul 1932 au fost relativ libere. Drept dovadă este faptul că Partidul Național-Țărănesc, organizatorul scrutinului, a obținut o victorie la limită, cu doar 40,3%.

Concurenții electorali au folosit afișele și manifestele electorale pentru a-și prezenta mesajele electorale. Mesajele concurenților electorali s-au pliat pe realitățile și particularitățile județului Ismail, printre care menționez componente etnică a electoratului și problemele existențiale specifice regiunii.

Legislația electorală oferea partidelor de dimensiuni mai mici șanse reduse de a câștiga alegerile, rezervându-le astfel rolul, cu anumite excepții, de a milita pentru obiectivele propuse din poziția de partid aflat permanent în opoziție.

Partidele politice au depus puține eforturi pentru educația populației în spiritul valorilor democrației liberale. Sărăcia și lipsa educației generale și politice au favorizat fenomenul corupției electorale.

Anexă: Simbolurile electorale ale concurenților electorali

Concurent electoral	Simbol	Descriere simbol
Partidul Național-Liberal		Fără descriere
Partidul condus de Gheorghe Brătianu (partidul georgist)		«3 linii în picioare, semnul cinstei și dreptății»
Partidul Poporului condus de Mareșalul Averescu		Fără descriere

Partidul țărănesc de sub șefia doctorului N. Lupu		«Două cercuri»
Reprezentanții Partidului Social Democrat		Fără descriere
Gruparea Socialist-Agrariană (Aripa stângă a partidului «sterist»)		Fără descriere
Gruparea Corneliu Zelea Codreanu		«Gardul de fier»
Partidul evreiesc		Fără descriere
Liga Apărării Naționale Creștine		O linie dreaptă
Partidul conservator		Fără descriere

Sursa: Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 1–37 v.

- ¹ *Dezbateri «Historia»: Cum se desfășurau alegerile în perioada interbelică* [Debate «Historia»: How Elections Were Held in the Interwar Period], URL: https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/dezbateri-historia-cum-se-desfasu-rau-alegerile-in-perioada-interbelica?_cf_chl_managed_tk__=pmd_287f30571ef662cca8857da2075d345e8a4535f6-1628071967-0-gqNtZGzNAyKjcnBszRGi
- ² *Istoria românilor. vol. VIII. România Întregită (1918–1940)* [Romanian History. vol. VIII. Romania Entire (1918–1940)], ed. I. Scurtu, P. Otu, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 300, 305–306; S. Arhire, *Alegerile parlamentare din anul 1932 în județul Alba* [1932 Parliamentary Elections in Alba County], in «Annales Universitatis Apulensis. Series Historica», nr. 6, 2002, p. 213.
- ³ *Legea electorală pentru Adunarea deputaților și Senat cuprinzând și Expunerea de motive a Dlui Ministru de Interne I.G. Brătianu, Raportul dlui senator C. Dimitriu și raportul dlui deputat I.Th. Florescu precum și formularele relative, ce au fost publicate în «Monitorul Oficial» No. 71 din 27 Martie 1926* [Electoral Law for the Assembly of Deputies and the Senate Including the Statement of Reasons of the Minister of Interior I.G. Bratianu, Senator C. Dimitriu Report and the Report of the Deputy I.Th. Florescu as Well as the Relative Forms, Which Were Published in «Monitorul Oficial» No. 71 of 27 March 1926], București, Institutul de arte grafice și editură «Curierul judiciar» S.A., 1926.
- ⁴ S. Radu, *Modificarea legii electorale din martie 1926 în dezbaterile partidelor politice din România* [Amendment of the Electoral Law of March 1926 in the Debate of Political Parties in Romania], in «Sargetia», vol. XXXII, 2004, p. 477.
- ⁵ G. Popescu, *Alegeri parlamentare în România. Perioada interbelică* [Parliamentary Elections in Romania. Interwar Period], URL: http://www.romania-actualitati.ro/alegeri_parlamentare_in_romania_perioada_interbelica-46509
- ⁶ M. Dogan, *Comparații și explicații în știința politică și sociologie* [Comparisons and Explanations in Political Science and Sociology], Iași, Institutul European, 2010, p. 241.
- ⁷ *Dezbateri «Historia»: Cum se desfășurau alegerile în perioada interbelică.*
- ⁸ G. Popescu, *Alegeri parlamentare în România. Perioada interbelică.*
- ⁹ G. Popescu, *Alegeri parlamentare în România. Perioada interbelică.*
- ¹⁰ S. Radu, *Administrația și procesul electoral din România (1919–1937). Partea I* [Administration and Electoral Process in Romania (1919–1937). Part I], in «Annales Universitatis Apulensis. Series Historica», anul 7, 2003, p. 391–392.
- ¹¹ D. Dragomirescu, *Legitimitatea politică în România (1928–1946)* [Political Legitimacy in Romania (1928–1946)], URL: https://romanalibera.ro/aldine/history/legitimitatea-politica-in-romania--1928-1946--107286?_cf_chl_managed_tk__=pmd_94f2fc7a34ab3f43428e221b768205035331317c-1628083804-0-gqNtZGzNAw2jcnBszQ3i
- ¹² G. Popescu, *Alegeri parlamentare în România. Perioada interbelică.*
- ¹³ I.-A. Pop, I. Bolovan, *Istoria României: compendiu* [History of Romania: Compendium], ed. a 2-a, revăzută și adăugită, Cluj-Napoca, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2007, p. 588–589.
- ¹⁴ M.C. Stănescu, *Stânga politică din România în anii crizei (1929–1933)* [The Political Left of Romania in the Crisis Years (1929–1933)], București, Editura Mica Valahie, 2003, p. 176.
- ¹⁵ *Alegerile parlamentare și locale din perioada 1919–1937* [Parliamentary and local elections 1919–1937], URL: <https://administrare.info/istorie/2521-alegerile-parlamentare-si-locale-din-perioada-1919-1937>
- ¹⁶ A. Căndea, *Lupta electorală în Basarabia: Lucruri despre care partidele se feresc să vorbească* [Electoral Battle in Bessarabia: Things That Parties are Reluctant to Talk About], in «Adevărul», nr. 14880, 8 iulie 1932, p. 3.
- ¹⁷ *Nemulțumiri la național-țărăniștii din Basarabia* [Dissatisfaction With the Bessarabian Nationalists], in «Adevărul», nr. 14878, 6 iulie 1932, p. 5.
- ¹⁸ *Recensământul general al populației din 1930. Volumul II: Neam, limbă maternă și religie. Partea I: Neam, limbă maternă*

- [General Population Census of 1930. Volume II: Nationality, Native Language and Religion. Part I: German, Mother Tongue], București, Imprimeria Națională, 1938, p. 264–265.
- ¹⁹ *Anuarul statistic al României 1939 și 1940* [Statistical Yearbook of Romania 1939 and 1940], București, Imprimeria Națională, 1940, p. 42.
- ²⁰ *Populațiunea actuală a României. Cifrele preliminare ale recensământului general de la 29 decembrie 1930* [Current population of Romania. Preliminary census figures for December 29, 1930]. București, 1931, p. 40.
- ²¹ S. Manuilă, D.C. Georgescu, *Populația României* [Romania's Population], București, Ed. Institutului Central de Statistică, 1937, p. 58–59, 60.
- ²² Arhiva Municipală Ismail, fond. 312 Direcția județeană a poliției din Ismail, inv. 1, d. 75 *Manifeste și proclamații distribuite de partidele politice din România în cadrul alegerilor parlamentare din 17–20 iulie 1932*, f. 1.
- ²³ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 2.
- ²⁴ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 2.
- ²⁵ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 2 v.
- ²⁶ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 3.
- ²⁷ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 4.
- ²⁸ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 5.
- ²⁹ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 6.
- ³⁰ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 7.
- ³¹ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 8, 10, 12.
- ³² Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 9.
- ³³ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 11.
- ³⁴ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 14.
- ³⁵ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 16, 18.
- ³⁶ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 15, 15 V.
- ³⁷ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 16, 18.
- ³⁸ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 16.
- ³⁹ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 18.
- ⁴⁰ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 18.
- ⁴¹ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 19, 20, 21.
- ⁴² Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 20.
- ⁴³ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 24.
- ⁴⁴ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 21, 26.
- ⁴⁵ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 28.
- ⁴⁶ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 29.
- ⁴⁷ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 30.
- ⁴⁸ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 36.
- ⁴⁹ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 37.
- ⁵⁰ Arhiva Municipală Ismail, fond. 312, inv. 1, d. 75, f. 35.
- ⁵¹ *Alegerile parlamentare si locale din perioada 1919–1937*.
- ⁵² M. Ivan, *Evoluția partidelor noastre politice: 1919–1932* [Evolution of Our Political Parties: 1919–1932], Sibiu, Editura și tiparul Krafft & Drotleff, 1933, Tabloul X.
- ⁵³ *Rezultatele alegerilor pentru Camera Deputaților* [Election Results for the Chamber of Deputies], in «Adevărul», nr. 14896, 28 iulie 1932, p. 3.

References

1. Alegerile parlamentare si locale din perioada 1919–1937 [Parliamentary and local elections 1919–1937], URL: <https://administrare.info/istorie/2521-alegerile-parlamentare-si-locale-din-perioada-1919-1937>
2. *Anuarul statistic al României 1939 și 1940* [Statistical Yearbook of Romania 1939 and 1940], București, Imprimeria Națională, 1940. 762 p.
3. Arhire S., *Alegerile parlamentare din anul 1932 în județul Alba* [1932 Parliamentary Elections in Alba County], in «Annales Universitatis Apulensis. Series Historica», nr. 6, 2002, p. 225–232.
4. Arhiva Municipală Ismail, fond. 312 Direcția județeană a poliției din Ismail, inv. 1, d. 75, 37 f.
5. Căndea A., *Lupta electorală în Basarabia: Lucruri despre care partidele se feresc să vorbească* [Electoral Battle in Bessarabia: Things That Parties are Reluctant to Talk About], in «Adevărul», nr. 14880, 8 iulie 1932, p. 3.
6. *Dezbateri «Historia»: Cum se desfășurau alegerile în perioada interbelică* [Debate «Historia»: How Elections Were Held in the Interwar Period], URL: https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/dezbateri-historia-cum-se-desfasurau-alegerile-in-perioada-interbelica?_cf_chl_managed_tk_=pmd_287f30571ef662cca8857da2075d345e8a4535f6-1628071967-0-gqNtZGzNAyKjcnBszRGi
7. Dogan M., *Comparații și explicații în știința politică și sociologie* [Comparisons and Explanations in Political Science and Sociology], Iași, Institutul European, 2010, 241 p.

8. Dragomirescu D., Legitimitatea politică în România (1928–1946) [Political Legitimacy in Romania (1928–1946)], URL: https://romanalibera.ro/aldine/history/legitimitatea-politica-in-romania--1928-1946--107286?_cf_chl_managed_tk__=pmd_94f2fc7a34ab3f43428e221b768205035331317c-1628083804-0-gqNtZGzNAw2jcnBszQ3i
9. Istoria românilor. vol. VIII. România Întregită (1918–1940) [Romanian History. vol. VIII. Romania Entire (1918–1940)], ed. I. Scurtu, P. Otu, București, Editura Enciclopedică, 2003, 793 p.
10. Ivan M., Evoluția partidelor noastre politice: 1919–1932 [Evolution of Our Political Parties: 1919–1932], Sibiu, Editura și tiparul Krafft & Drotleff, 1933, Tabloul X.
11. Legea electorală pentru Adunarea deputaților și Senat cuprinzând și Expunerea de motive a Dlui Ministru de Interne I.G. Brătianu, Raportul dlui senator C. Dimitriu și raportul dlui deputat I.Th. Florescu precum și formularele relative, ce au fost publicate în «Monitorul Oficial» No. 71 din 27 Martie 1926 [Electoral Law for the Assembly of Deputies and the Senate Including the Statement of Reasons of the Minister of Interior I.G. Bratianu, Senator C. Dimitriu Report and the Report of the Deputy I.Th. Florescu as Well as the Relative Forms, Which Were Published in «Monitorul Oficial» No. 71 of 27 March 1926], București, Institutul de arte grafice și editură «Curierul judiciar» S.A., 1926.
12. Manuilă S., Georgescu D.C., Populația României [Romania's Population], București, Ed. Institutului Central de Statistică, 1937, 240 p.
13. Nemulțumiri la național-tărăniștii din Basarabia [Dissatisfaction With the Bessarabian Nationalists], in «Adevărul», nr. 14878, 6 iulie 1932, p. 5.
14. Pop I.-A., Bolovan I., Istoria României: compendiu [History of Romania: Compendium], ed. a 2-a, revăzută și adăugită, Cluj-Napoca, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2007, 809 p.
15. Popescu G., Alegeri parlamentare în România. Perioada interbelică [Parliamentary Elections in Romania. Interwar Period], URL: http://www.romania-actualitati.ro/alegeri_parlamentare_in_romania_perioada_interbelica-46509
16. Populațiunea actuală a României. Cifrele preliminare ale recensământului general de la 29 decembrie 1930 [Current population of Romania. Preliminary census figures for December 29, 1930]. București, 1931, 68 p.
17. Radu S., Administrația și procesul electoral din România (1919–1937). Partea I [Administration and Electoral Process in Romania (1919–1937). Part I], in «Annales Universitatis Apulensis. Series Historica», anul 7, 2003, p. 391–397.
18. Radu S., Modificarea legii electorale din martie 1926 în dezbaterile partidelor politice din România [Amendment of the Electoral Law of March 1926 in the Debate of Political Parties in Romania], in «Sargetia», vol. XXXII, 2004, p. 477–491.
19. Recensământul general al populației din 1930. Volumul II: Neam, limbă maternă și religie. Partea I: Neam, limbă maternă [General Population Census of 1930. Volume II: Nationality, Native Language and Religion. Part I: German, Mother Tongue], București, Imprimeria Națională, 1938, 780 p.
20. Rezultatele alegerilor pentru Camera Deputaților [Election Results for the Chamber of Deputies], in «Adevărul», nr. 14896, 28 iulie 1932, p. 3.
21. SJAN Galați, fond. 81 Inspectoratul General de Poliție Galați, d. 4/1938, 26 f.
22. Stănescu M.C., Stânga politică din România în anii crizei (1929–1933) [The Political Left of Romania in the Crisis Years (1929–1933)], București, Editura Mica Valahie, 2003, 316 p.